

KVUTIS

www.kvutis.se

SKIA

Stöd för grundskola

Analysera för att
ge alla möjlighet
att lyckas i Svedala

SVEDALA KOMMUN

1. Använd resultatuppföljning för att identifiera problemområden
2. Ta stöd i underlag, stödstrukturer och begrepp för att formulera hypoteser
3. Sortera snabba åtgärder och långsiktiga utvecklingsbehov. Vad behöver åtgärdas, undersökas vidare och utvecklas?
4. Planera. Vem, vad och när?

Fallgropar

”Vi ändrar det som är lätt att ändra istället för det vi behöver ändra”

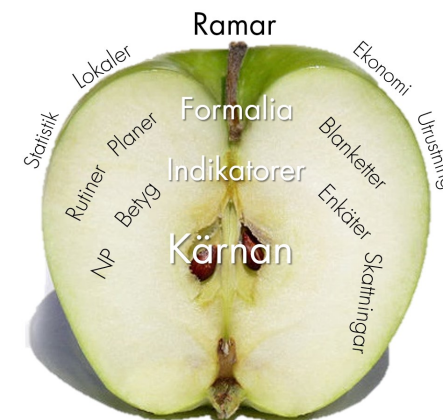
Att befinna sig i ett lärande, att acceptera att vi ännu inte kan något som vi vill kunna, kan kännas utmanande och därför lockas vi att välja att fokusera på sådant som känns ofarligt och lätt att förändra istället för något som vi vet kommer att innebära utmanande arbete under lång tid. Det är också lättare att göra förändringar av första ordningen - förändringar i befintlig struktur och med den kunskap vi redan har, än förändringar av andra ordningen, som handlar om att förändra sätt att tänka och förstå saker.

Kärnan

Det är i kvalitetsens brännpunkt, i den stödjande och stimulerande interaktionen mellan lärare och elev som vi kan göra störst skillnad. I modellen med äpplet kallar vi detta för ”kärnan”. Modellen med äpplet kan användas för att påminna varandra om att fokusera våra hypoteser på det som har störst betydelse för våra elever, det vill säga att hitta förklaringar i mötet mellan oss och eleverna.

Exempel:

Om vi förändrar blanketter, formalia och indikatorer så kommer det inte att påverka eleverna i någon större utsträckning. Däremot om vi lyckas utveckla ett nytt sätt att bemöta våra elever tex med lågaffektivt förhållningssätt, lyssnande och genom undervisning, kan det få stor påverkan på elevers utveckling. Blanketter är lätt och förhållningssätt är svårt!

Fallgropar

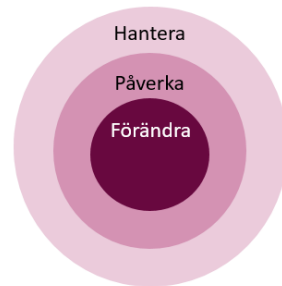
“Vi fokuserar på förutsättningar istället för att fokusera på det vi kan påverka”

En fallgrop kan vara att fokusera på hypoteser som handlar om sådant som ligger utanför vår påverkan. Varje nivå måste göra sina analyser. En lärares analys ska fokusera på den pedagogiska, den sociala och den fysiska lärmiljön. En rektors analys bör fokusera på att skapa förutsättningar för den pedagogiska personalen genom organisation, resursfördelning och genom kompetensutveckling. Förvaltningens analys bör fokusera på personella, organisatoriska och fysiska förutsättningar för verksamheterna.

Vad kan jag förändra?

Vad kan jag inte förändra men påverka?

Vad kan jag inte påverka och som jag istället måste hantera?

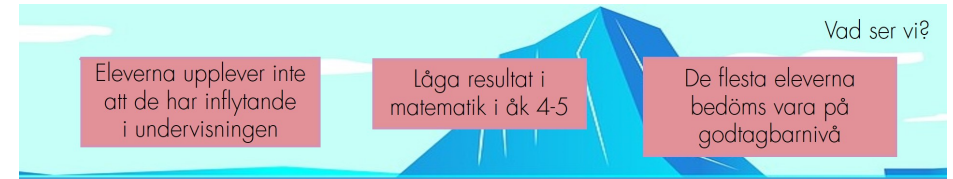
Hantera—påverka—förändra

Hantera-påverka-förändra-modellen kan användas för att göra fallgropen talbar och för att påminna varandra om att fokusera analysen på sådant som vi kan förändra. När vi hamnar i frågor som ligger utanför vår påverkan bör vi istället fundera över hur vi ska hantera dem.

Exempel:

Vi behöver en lärare som kan IKT för att kunna undervisa eleverna och utveckla deras digitala förmågor? (påstående som handlar om förutsättningar)

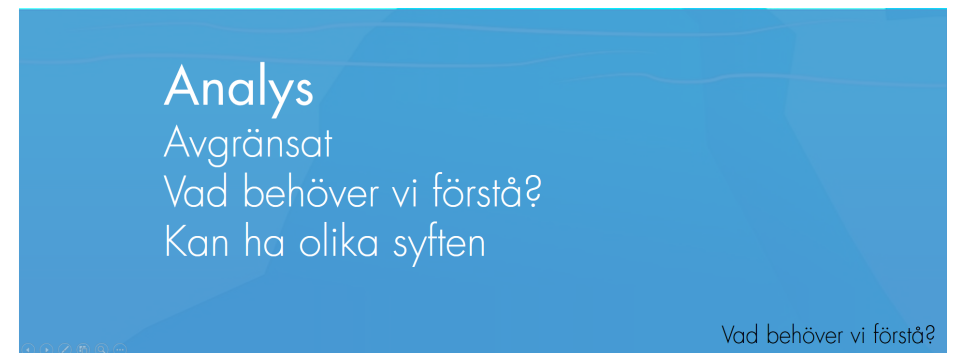
Rekrytering av lärare ligger utanför lärares påverkan. Det verkar som att det finns ett behov av digital kompetens. (hypotes som fångar något som går att förändra). *Det finns många lösningar på detta problem, men det viktigaste är att behovet är identifierat.*

Uppföljning innebär att fortlöpande och brett samla in saklig information om verksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat: *kunskapsutveckling, undervisning, måluppfyllelse i uppdrag/mål i skollag och läroplan, förutsättningar, effekter av skolförbättring*. Uppföljningen syftar till att identifiera problemområden som vi sedan kan välja att analysera. Den kan innehålla både kvantitativ och kvalitativ information för att skapa underlag för analys och utvecklingsarbete.

Uppföljning:

- Sker brett och i stora svep.
- Syftar till att identifiera problemområden

Analys handlar om att fördjupa förståelsen för ett område genom att skapa sig en fördjupad förståelse för någonting, att komma fram till bakomliggande orsaker och identifiera faktorer och behov som har påverkat måluppfyllelsen och som kan vara utgångspunkt för vidare arbete.

Analys:

- Är avgränsat
- Kan ha olika syften

Arbetsgång för analys

Processmodell för analys som kan tillämpas i ledningsgrupp och/eller i arbetslag.

Steg 1 identifiera problemen

Välj ett problemområde som ni identifierat utifrån resultatuppföljningen - ett problem som ni tror kan vara viktigt att arbeta med och som ni vill undersöka vidare.

Steg 2 hypoteser

A) Enskilt formulera hypoteser kring resultatet som troliga förklaringar till problemet. Vilka personliga teorier har jag om problemet?

1) Vad vet jag?

2) Vad tror jag mig veta?

3) Vad vet jag inte som jag behöver veta?

4) Hur kan vi ta reda på det?

B) Parvis diskutera, resonera kring och utmana era hypoteser, förklaringar, kunskaper och frågor kring problemet.

Fallgropar

”Vi pratar om lösningar innan vi förstått problemet”

Vi är inte vana vid att prata om problem och risken är stor att vi istället väljer att fokusera på olika aktiviteter och lösningar innan vi fått en gemensam och fördjupad förståelse för problemet. Om vi inte har förstått problemet är risken stor att våra lösningar inte leder till utveckling.

Vad löser lösningen för problem

Varje aktivitet, åtgärd och lösning som föreslås kan ses som ett svar på ett ibland icke uttalat problem. Genom att ställa nedanstående fråga till varje lösning, kan vi få syn på vad det är för problem som vi försöker hantera:
- För vilket problem är denna aktivitet en rimlig åtgärd?

Exempel:

Aktiviteten som föreslås

Vi måste använda samma begrepp när vi pratar om utveckling och lärande

Rimligt problem

Vi gör olika, och vi använder olika begrepp, eller samma begrepp men menar olika saker vilket gör att vi blir otydliga i vår kommunikation.

Vi behöver mer planeringstid

Den tid vi har räcker inte till för att planera utbildning och undervisning på det sätt som vi tror är nödvändigt, vilket bidrar till att vi inte är samstämmiga.

Vi måste rensa upp våra klassrum

Eleverna möts av för mycket intryck och blir överstimulerade. De behöver stöd för att kunna sortera och filtrera intrycken.

Vi behöver fler iPads

Datorerna är svåra att använda för att filma och fotografera och eleverna behöver andra verktyg för att utveckla sin digitala kompetens i enlighet med läroplanen.

Fallgropar

”Teorierna går inte på djupet”

De personliga teorierna är ytliga och går inte på djupet. Vänj er vid att ställa följdfrågor för att utmana varandras hypoteser.

Fem gånger varför-metoden

Använd ”5* varför-metoden” - fortsätt att fråga varför för att utmana förklaringarna och för att fördjupa förståelsen av problemet.

Exempel:

”Det tunna underlaget kopplat till respekt och bemötande kan förklaras av att vi inte har arbetat med det särskilt mycket”. (hypotes)

- Varför har ni inte arbetat med respekt och bemötande så mycket? (varförfråga)

”Jag tror att det är något vi tänker att vi jobbar med hela tiden men inte så fokuserat” (utvecklad hypotes)

– Så förklaringen till att ni inte jobbar så mycket med respekt och bemötande är för att ni tänker att ni jobbar med det hela tiden utan att egentligen fokusera på det? Varför väljer ni att göra så med just respekt och bemötande? (ny varförfråga)

”Vi är nog lite osäkra på hur man ska göra kring respekt och bemötande. Det känns så personligt och jag tror att vi har ganska dåliga kunskaper i ämnet”

”Så din hypotes är att det tunna underlaget kring respekt och bemötande kan förklaras av att det finns en stor osäkerhet kring ämnet och att ämnet kan upplevas känsligt, vilket gör att det aldrig hamnar i fokus för undervisningen. (Hypotes utvecklad genom varförfrågor)

Steg 3 sortera

Utifrån våra hypoteser behöver vi fundera över vad som behöver åtgärdas, undersökas vidare respektive utvecklas:

Vad behöver åtgärdas?

Vad behöver göras/åtgärdas för att skapa förutsättningar för och undanröja hinder för vår måluppfyllelse?
Lösningarna beror på våra hypoteser.

Vad behöver undersökas vidare?

Vad behöver vi ta reda på för att säkerställa våra antaganden och hypoteser och hur kan vi göra det?
Vad behöver vi undersöka? Vad behöver vi förstå mer om?

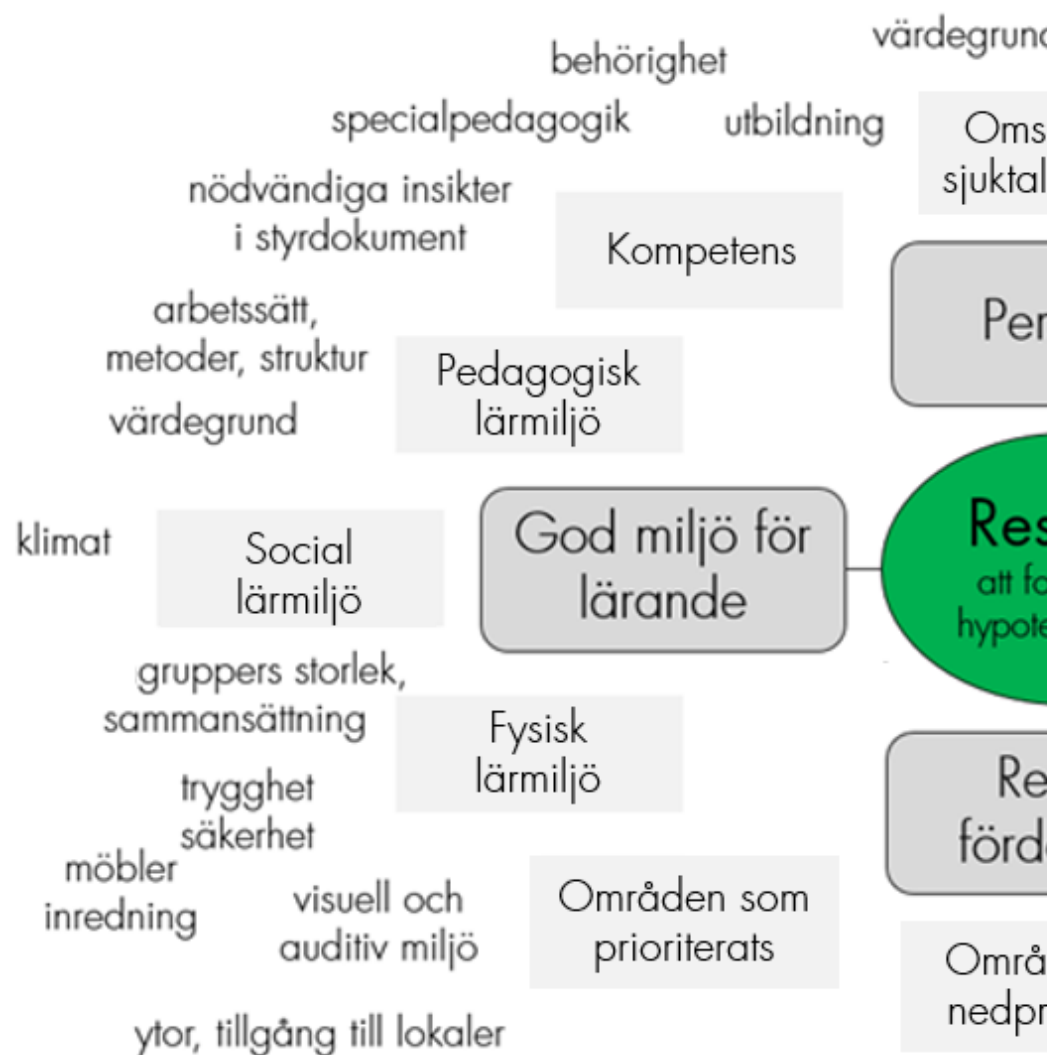
Vad behöver utvecklas?

Vilka utvecklingsbehov har vi och vilka processer behöver initieras eller förändras?

Steg 4 planera

Utgå ifrån sorteringen och välj ut de delar som ni vill gå vidare med.

- Vad ska åtgärdas? Vad behöver göras?
- Vad ska undersökas vidare?
- Vad ska utvecklas? Vilka processer behöver sättas igång?
- Vem/vilka ska göra vad? Vem/vilka är ansvariga? Vilka behöver engageras?
- När ska vi följa upp det? Hur ska vi följa upp det?
- När ska det vara klart?

Vad behöver åtgärdas

Vad behöver göras/åtgärdas för undanröja hinder/lösa saker kopplat till problemet? Lösningarna beror på våra hypoteser.

➔ Arbetsorganisationen

Vad behöver undersökas?

Vad behöver vi ta reda på för att säkerställa våra antaganden och hypoteser och hur kan vi göra det? Vad behöver vi undersöka?

Vad behöver utvecklas

Vilka utvecklingsbehov har vi och vilka processer behöver initieras eller förändras?

➔ Utvecklingsorganisationen

Vad vet jag?

Vad tror jag mig veta?

Vad vet jag inte som jag behöver ta reda på?

Hur kan vi ta reda på det?

Exempel

Vad vet jag

Att vi inte följer upp elevernas sociala utveckling.

Att vi har elever som har svårt för det sociala och för att bygga relationer.

Att vi saknar gemensamma metoder och lärmiljöer som fokuserar på konflikthantering och på relationsutveckling.

Relativt hög läraromsättning försvårar gemensam fortbildning.

Vad vet jag inte som...

Vi saknar ett språk för att kunna prata om relationell förmåga på ett professionellt sätt.

Vi vet inte orsaken till den höga läraromsättningen på vår skola.

Vilka tankar personalen har kring dessa mål och orsakerna till att vi inte lägger tid på detta.

Vad tror jag mig veta

Att det finns ett motstånd mot att lägga fokus på de mjuka värdena i undervisningen.

Att lärare använder mentorstiden på olika sätt och med olika fokus.

Att relationell förmåga inte anses lika viktigt som tex matematik och språklig utveckling.

Hur kan vi ta reda på...

Vi kan inventera personalens kompetens— utbildningar, erfarenheter.

Vi kan undersöka attityder och tankar om de mjuka värdena i läroplanen och orsaker till att dessa inte värderas så högt i undervisningen.

Vi kan ha intervjuer med elever för att höra vilka tankar de har kring vad som behöver göras.

Exempel på hypoteser

Klasserna är stora och detta påverkar lärarnas upplevelse av att kunna göra anpassningar till varje elev.

Vi ser att vi har en hel del arbetssätt och lärmiljöer för att stimulera elevernas språkliga förmågor, men vi saknar metoder och lärmiljöer som fokuserar på delaktighet och respekt för varandra.

Vi ser att vi saknar kompetens. Personalens kunskaper om relationell förmåga och hur man kan arbeta med elevernas delaktighet och respekt för varandra är på en lekmannanivå.

En relativt hög sjukfrånvaro innebär försvårande omständigheter för gemensam fortbildning.

En bruksteori består av tre delar

Centrala övertygelser och värderingar
Nuvarande handlingar
Faktiska konsekvenser

Bruksteori

De teorier som ligger till grund för den verksamhet som faktiskt sker.

Slutsatser utifrån beskrivningar eller observationer av vad som faktiskt händer.

Källa:

Förbättring i en förändringstrött skola
av Viviane Robinson

Exempel

Centrala övertygelser och värderingar

Det här med uppfostran får eleverna erhålla på annat håll. Vi har viktigare saker att göra.

Det viktigaste är att vi fokuserar på våra ämnen.

Vi undervisar om det vi kan.

Nuvarande handlingar

Vi fokuserar mycket på de områden i läroplanen där vi känner oss trygga och kompetenta.

Vi pratar inte så mycket om respekt och tolerans. Känns svårt och kan lätt bli fel.

Faktiska konsekvenser

Elevernas förståelse för och förmåga att interagera med varandra stimuleras inte.

Vissa klasser får ingen träning alls vilket innebär att det är stora skillnader mellan olika klasser hur väl de fungerar.